

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

DUPĂ DOI ANI

Anul acesta, la praznicul Pogoririi Duhului Sfânt, se împlinesc doi ani dela inaugurarea Școlii de Dumineca în Eparhia Aradului. Școala de Dumineca face parte integrantă din strădaniile pe care Conducerea Episcopiei noastre le depune în slujba idealului pastoral de a face cât mai vie trăirea creștinismului — învățatură și faptă mântuitoare — în rândurile credincioșilor. A izvorât dintr'o înfiorată râvnă apostolică pentru lucrul în via Domnului, precum și dintr'o conștiință clară a cerințelor impuse de vremurile de crâncenă înclăștare pe care le trăim.

Cârma sufletului — personalitatea duhovnicească — este aceea pe care o cercăm văltoarea vremurilor noastre. Tăria inimii și a credinței este, clipă de clipă, ispitită de cutremurarea stihilor lumii. Vremurile de trudnică și aspră consumare interioară, sufletească, fac ca mulțimile să fie arse de sete spirituală. Intunecarea ne învăluie pe toți, învățați și neînvațați. Tuturor ne lipsește acum mai mult ca oricând un reazăm, o cetate tare, un liman de nădejde dinafară de noi, mai presus de lumea aceasta. Insetăm după o viață mai bună. Insetăm după dumnezeire. Il vrem pe Dumnezeu: Tată, sprijin și ocrotire.

S tea sufletului ne-o potolim cu apa cea vie a cuvântului lui Dumnezeu, căci dacă ne adăpăm din alte izvoare mai mult insetoșăm. În noaptea întunecată a patimilor și a desnădejdelor clipei, o singură lumină ne poate călăuzi: lumina lui Hristos care luminează tuturor.

Școala de Duminecă, — școala sufletului creștin, — veche cât creștinismul, a luat ființă în Eparhia noastră dintr'un gând luminos al P. Sf. Sale Părintelui Episcop Andrei, ca răspuns unei adânc simțite trebuințe sufletești. Biserica, prin Școala de Duminecă, vine lângă sufletul chinuit al omului, intră în viața lui, îi mângâie durerile, îi lecuiește suferințele, îl întărește și îl încurajează în ceasurile de ispită

și cumpănă grea. Biserica nu mai stă pasivă, nu mai așteaptă ca să fie căutată, ci pleacă singură în căutarea celor rătăciți. Cei ce nu vin singuri, să se despovăreze de sarcinile ce trec peste puterile lor la sânul ei cald de mamă, sunt cercetați și ajutați cu dragoste de Biserică.

Acesta a fost și este pentru totdeauna rostul Școlii de Dumineca: Biserica, — s'o facă vie, lucrătoare, prezentă cu dumnezeescul har în mijlocul lumii pierdute, mai ales atunci când aceasta ca o mare este bântuită de valurile furtunii. Biserica n'a fost niciodată nelucrătoare, dar prin Școala de Dumineca râvna ei se înzecește, dinamismul ei misionar primește un puternic impuls pentru a răspunde cu prisosință cerințelor vremii, pentru a potoli setea de trăire duhovnicească, a călăuzi pe căi bune elanul spre Bine al creștinilor, acolo unde este, și a face ca sufletele impietrite și indifferente să-și scuture amorțeala, să le înfioare dorul după Hristos și după mântuitoarele Sale învățături.

Idealul Școlii de Dumineca este idealul permanent al Bisericii: a da hrană sufletelor, pe cei buni a-i face mai buni, desăvârșiți, pe cei rătăciți, a-i aduce pe calea cea bună unde este Adevărul și Viața.

Răul de care suferă lumea zilelor noastre nu este o consecință a războiului. Războiul nu face altceva decât îi mărește proporțiile și-i ascute duritățile. Răul exista și înaintea acestei conflagrații. El constă în criza spirituală, în împușinarea trăirii creștinești, în indiferentismul ce cuprinsese sufletul oamenilor secându-le dorul pentru o viață duhovnicească și astfel rătăcindu-i dela adevăratul lor ideal. Războiul a făcut vizibilă și simțită această criză, trezind în sufletele uscate și seci dorința după climatul duhovnicesc al creștinismului, după pașunea spirituală și izvorul cel de viață veșnică a lui Hristos.

Pentru a răspunde acestor trebuințe adânc

simțite și în viața poporului nostru s'a înactivat în Eparchia Aradului Școala de Dumineca „cu dublul scop de a face o cât mai intensivă evanghelizare în rândurile credincioșilor noștri adulți și de a da puțința de participare acelor dintre sectari cari doresc o apropiere de Biserica noastră”. (Din circulara P. Sf. Sale Părintelui Episcop Andrei).

Criza de care am pomenit s'a resimțit și în rândurile credincioșilor noștri; s'au observat și la noi o împușinare a viețuirii creștinești, o absență a preocupărilor duhovnicești, întrelăsări și relaxare în ceea ce privește disciplina; indiferență rece, nepăsare în ceea ce privește învățătura creștină și în general toate lucrurile Bisericii. Vina acestor grave lipsuri — nu-i locul aci a-i face procesul — amintim doar că stă în lipsa zelului și a râvnii apostolești, de care unii preoți au dat dovadă, lăsând să le scape din mână cârma de conducere a turmei, înstrăinându-se de credincioși, pe aceștia înstrăinându-i de Biserică și lăsându-i pradă ispitelor de toate felul.

Pentru desțelenirea ogorului lăsat în paragină și înlăturarea tuturor reledor amintite, a luat ființă Școala de Duminecă. Prin programele ținute Duminecă de Duminecă, acest așezământ catehetic și misionar adună pe credincioșii risipiți la sânul Bisericii.

Școala de Duminecă este o școală pentru toți creștinii, indiferent de vârstă și condiție socială, și urmărește scopul de totdeauna al școalelor creștine: formarea personalității creștine, pregătirea creștinului adevărat, creștin cu vorba și cu fapta.

Școala de Duminecă împlinește marele rost de a răspândi în mijlocul credincioșilor adevărata învățatură creștină, de a supraveghea și îndemna aplicarea în faptă a acestei învățături.

De pe amvon, în cadrul predicii, s'a servit în orice vreme învățătura creștinească, dar este o coastă are unanimă că s'a dat prea puțin loc, în predică, învățaturii sistematice și s'a făcut mai puțin educație morală. Caracterul moralizator a fost predomnant în predica noastră. S'a ajuns ca învățătura principiile de bază ale credinței creștine să fie neglijate, privite fără interes și în cele din urmă uitate de către popor. Tot așa Sf. Scriptură i-a devenit aproape străină. A fost ușor apoi pescuitorilor în apă tulbură să ademenească cu învățături false pe mulți dintre membrii Bisericii.

Școala de Duminecă răspândește în chip sistematic doctrina creștină, respectând principiile catehetice creștine și bazându-se în expunerea învățaturii pe citirea și interpretarea

Sf. Scripturi. Credem că în cadrul Școalei de Duminecă nu mai este locul cuvântărilor moralizatoare, parafrazărilor de tot felul, ci a expunerii învățaturii drepte pe bază de text din Sf. Scriptură. Textele citite trebuiesc amănunțit explicate; nu-i bine să rămână niciun citat, niciun vers nelimepezit, nicio îndoială și nici un echivoc în interpretare.

Pe baza textelor limpezite și sistematic interpretate se va expune principiul din doctrina creștină, învățătura zilei. Acțiunea aceasta de răspândire a cuvântului lui Dumnezeu, a adevăratei învățături creștine, de o acută necesitate, are o covârșitoare importanță; este o nouă încreștinare. Fără teamă de exagerare putem afirma că prin Școala de Duminecă se reîncreștinează poporul tulburat în concepțiile lui despre lume și viață de o mulțime de superstiții, de erezii și false învățături. În cadrul Școalei de Duminecă luptăm, cu deplin succes, cu ignoranța, superstiția și erezia răspândită de diferitele secte religioase, precum și cu rătăcirile unor anumite curente filosofice.

Pe lângă răspândirea învățaturii creștine, Școala de Dumineca are menirea de a introna disciplina în sânul comunității bisericești, și aci se pune în primul rând problema cercetării bisericii, conduita în biserică, atât a tinerilor cât și a bătrânilor.

Din punctul acesta de vedere, în unele parohii avem o situație destul de rea: cercetarea bisericii lasă de dorit, conduita în lăcașul Domnului nu este nici ea mai mulțumitoare, lipsă de atenție, pasivitate completă la slujbe, neorânduială și zgomet în timpul serviciului divin, sunt frecvente. Tocte acestea arată că mulți dintre credincioși nu știu cum să se comporte în biserică. Auzim mai ales în lumea orașelor dese plângeri că serviciile noastre liturgice sunt prea lungi. Școala de Duminecă are de dat în programele sale o deosebită atențiune pregătirii credincioșilor în vederea comportamentului în Sf. Biserică și a participării la sfintele slujbe. Pentru a înlesni participarea activă la slujbe, în cadrul Școalei de Duminecă, credincioșii sunt instruiți să cunoască cântările bisericești fiind deprinși a da în comun răspunsurile liturgice. Dar cu aceasta nu s'a făcut de ajuns. Asigurăm credinciosului posibilitatea identificării integrale cu sf. slujbe atunci când îi dăm o temeinică cunoaștere a lor. Când toți credincioșii vor cunoaște în amănunt sf. slujbe, mai cu seamă Sf. Liturghie, se va putea realiza o participare activă totală la rugăciune. Atunci nu va mai părea nimănui slujba prea lungă, plictisitoare; vor înceta plimbările prin Biserică, zgometul

și tot ceea ce tulbură și împieteză demnitatea divină a serviciilor religioase. Atunci fiecare creștin va putea gusta frumusețea slujbelor, se va putea ruga cu adevărat, va dobândi mângâierea sufletească ce fiecare caută la biserică. În Școala de Duminecă explicarea amănunțită a tuturor serviciilor divine trebuie să fie punct esențial din program.

Implinind aceste două desiderate: **propovăduirea sistematică a învățaturii creștine — cunoaștere — și aplicare, educarea credincioșilor pentru a avea un comportament demn în sfântul locaș al Domnului, participând regulat și activ la serviciile divine, Școala de Duminecă va schimba profund viața creștinilor rodind o intensă trăire religioasă, o caldă viață duhovnicească și o strânsă solidaritate creștină pentru realizarea idealului marelui mântuirii.**

Realizarea acestor deziderate nu este lucru ușor. Cere trudă, muncă zi de zi și mai ales în Dumineci și sărbători; zel și muncă apostolică din partea păstorului sufletesc. Nu mai încapă îndoială că Dumineca, în întregime, trebuie să o jertfească, preotul, serviciilor liturgice și Școalei de Dumineca.

Preotul are misiunea grea de a aduna pe credincioșii răslețiti, de a deștepta interesul și dragostea lor pentru lucrurile Bisericii, dorul după mântuirea sufletelor.

Secretul reușitei în această misiune înălțătoare îl găsim în exemplul Mântuitorului și stă în **dragoste**. Dragoste pentru preoție — această slujbă îngerească, — dragoste pentru credincioșii ce-i păstorim, dragoste nesfârșită pentru lumea întreagă. Cine n'are această dragoste este un nechemat în preoție.

Din dragoste **îsvorește jertfa pentru ideal, răbdarea de a continua lucrul și atunci când întâmpinăm obstacole, ce ne par de netrecut, când avem de a face cu îndărătnicia, ignoranța și răutatea oamenilor. Prin dragoste se menține luminoasă credința că vom avea rod, nădejdea că vom birui chiar și atunci când munca noastră pare zadarnică. Dragostea înfrânge îndoiala, risipește neîncrederea, alungă desnădejdea, covârșește plicticeala.**

La aniversarea celor doi ani de activitate a Școalei de Dumineca este folositor a întârzia cu gândul asupra rosturilor acestui organism, a ne da seama de ceea ce s'a realizat în comparație cu ceea ce trebuie împlinit și mai ales a reînvi convingerea că acțiunea aceasta va reuși, chiar dacă începuturile sunt modeste, fiindcă pornește din gând bun și curat, fiind pusă în slujba premăririi lui Dumnezeu.

Școala de Duminecă a luat ființă odată cu editarea revistei „Ca'lea Mântuirii“, prețiosul său auxiliar la praznicul Rusaliilor, fiind pusă, de către P. Sf. Sa Părintele Episcop Andrei, sub scutul Duhului Sfânt.

Este simbolică această împletire de viață a Școalei de Dumineca cu praznicul Pogoririi Duhului Sfânt, dătătorul de viață, momentul când dumnezeștii pescari de oameni — Sfinții Apostoli — au ieșit în lume pentru a începe opera de eliberare a sufletelor din robia păcatului și aducerea lor în staulul Păstorului celui bun.

Urmașii dumnezeștilor vânători de oameni suntem noi preoții, și truda în cadrul Școalei de Dumineca este o vrednică continuare a lucrului apostolic.

Pr. prof. IOAN AGEU

Despre ce să predicăm?

În *Dumineca tuturor Sfinților* (11 Iunie 1944) vom vorbi despre: CETIREA SF. SCRIPTURI. PRE-DICA.

Când am vorbit despre rostul și însemnătatea cultului divin, am arătat că prin formele lui Biserica urmărește între altele și scopul de a întări, de a spori și de a îmbunătăți viața noastră religioasă și morală. El este, cu alte cuvinte, o adevărată școală de renaștere spirituală, școală în care omul se înnoiește și își desăvârșește mereu propria lui viață religioasă, se învață și se întărește pe calea virtuții, se întoarce și se apropie cu iubire fiiască de Stăpânul său cerelesc. Rostul acesta înalt îl împlinește în viața noastră cultul creștin îndeosebi prin *cetirile din sf. Scriptură* și prin *predica* slujitorului dela altar, în cadrul căreia sau se talmăcește partea cetită, sau se face cunoscută o altă învățătură a Bisericii noastre.

Obișnuința aceasta, de a se ceti la serviciul dumnezeesc anumite părți din sf. Scriptură, o întâlnim chiar și în viața religioasă a poporului Iudeu. În sinagogile lor, în cari nu puteau aduce sacrificiile prescrise de lege, Iudeii se adunau totuși la rugăciunea obștească și aci ceteau cu adâncă smerenie din cărțile lui Moise și ale profeților, cari pentru acest scop au fost împărțite în mai multe tăieturi sau bucăți de cetit, după cum au hotărât conducătorii lor. Sf. Evanghelie ne spune că chiar și Mântuitorul nostru Iisus Hristos venind odată în Nazaret „a intrat, după obiceiul Său, în ziua Sâmbet și în Sinagogă și s'a sculat să citească. Și I s'a dat cartea lui Isaia proorocul...“ din care de fapt El a și cetit (Lc. 4, 16-20).

De aci, din cultul sinagogii iudaice, datina de a se ceti la sf. slujbe și anumite părți din sf. Scriptură, a trecut, deodată cu primii creștini, și în cultul Bi-

sericii noastre. Sf. Apostoli, urmând exemplului dat de Învățătorul lor, alcătuiesc ei înșiși, sub călăuzirea Duhului Sfânt, anumite cărți, din a căror dumnezeesc cuprins creștinii veacurilor primare cetiau la cultul lor și în chipul acesta își potoleau, alături de sf. Evanghelii, setea după Cuvântul lui Dumnezeu. O făceau aceasta din convingerea că orice cuvânt scris și mai ales cel ce s'a scris sub dogoarea sfințitoare a Duhului Sfânt, mișcă și-l înalță pe om, îl schimbă și-l apropie de Dumnezeu, îl curăță și-l face virtuos și mai ales îi dă prilejul de a se uni cu însuș isvorul din care a pornit acest dumnezeesc cuvânt. Sf. Apostol Pavel convins și el de acest adevăr scrie celor din Tesalonic: „*Vă jur întru Domnul ca să se citească epistola această tuturor sfinților frați*“ (I Tes. 5, 27). Iar celor din Colose le scrie: „*După ce se va ceti epistola aceasta la voi, faceți ca să se citească și în Biserica Laodiceenilor și pe cea din Laodicea să o citiți și voi*“ (Colos. 4, 16).

Potrivit acestor îndemnuri apostolești primii creștini au obișnuit dela început să citească în decursul sf. slujbe pe lângă părțile îndătinate din sf. Scriptură a Vechiului Testament și anumite părți din epistolele sf. Apostoli și îndeosebi sf. Evanghelii, cari înfățișează viața și învățătura cea nouă descoperită lumii prin Fiul lui Dumnezeu. La început aceste bucăți, ce urmau a se ceti, erau alese și hotărâte de episcopul Bisericii respective. Cu vremea însă, s'a stabilit pentru întreaga Biserică o normă unitară, iar cărțile sfinte s'au împărțit în mai multe pericope, potrivite slujbei la care se cetiau sau sărbătorii a cărui miez îl înfățișau în cuprinsul lor. Astăzi aceste pericope din Evanghelie și Apostol se cetesc cu deosebită solemnitate la sf. Liturghie, la săvârșirea sf. Taine și a altor slujbe bisericesti, iar părțile din Vechiul Testament, așa numitele *catisme* și *paremii*, împodobesc cu mireazma lor Liturghia Darurilor mai înainte sfințite, vecerniile și alte servicii dumnezești.

De aceste cetiri din cărțile Sf. Scripturi s'a legat, dela început, în cultul creștin și *predica*, adică talmăcirea și expunerea prin graiu viu a tuturor adevărilor de credință și de viață creștină, descoperite de Dumnezeu, prin aleșii Săi, oamenilor. Este mijlocul cel mai desăvârșit de a deschide inimile împietrite, de a convinge pe cel îndoielnic și de a face pe cel virtuos să stăruiască mereu pe calea virtuții lui. „*Prin cuvânt — spune Sf. Ioan Gură de Aur — noi ridicăm sufletul decăzut, aducem la starea naturală pe cel frământat de îngâmfare, curmăm lucrurile de prisos și împlinim pe cele de lipsă; într'un cuvânt, prin el facem toate operațiile, care pot fi folositoare sănătății sufletului*“.¹⁾

L-a utilizat Mântuitorul în mod exclusiv în propovăduirea Lui, l-au întrebuințat Apostolii în misiunea

lor, și-l practică Biserica, neîntrerupt, în cultul ei de aproape douăzeci de veacuri. În vremurile de prigoană păgână, în puterea lui găsiu creștinii întărire în suferința lor, în timpurile frământate de nenumăratele rătăcirii aci aflau îndreptar credinței lor, iar în veacurile de libertate aci întâlneau cea mai bună călăuză spre limanul isbăvitor al împărăției cerești. Îndeosebi, începând dela Constantin cel Mare, când propovăduirea Cuvântului dumnezeesc a început să se bucure de o libertate deplină, mari predicatori ca sf. *Atanasie* și sf. *Vasile cel Mare*, sf. *Grigorie de Nazianz*, sf. *Grigorie de Nissa*, sf. *Ioan Gură de Aur* și alții, s'au folosit de cuvântul predicii, pentru a întări conștiințele credincioșilor, pentru a le feri de rătăcirile cari bântuiau pe acele vremuri în Biserică și pentru a-i conduce pe cărarea adevăratei vieți creștine. Atât de departe au mers acești sf. Părinți cu întrebuințarea predicii în cult, încât în unele biserici atari predici răsuna în fiecare zi, iar marii cuvântători predicau chiar și de mai multe ori în decursul aceleiași zile.

Să nu ne mire deloc această deasă întrebuințare a predicii, ca și a cetirilor din cărțile sf. Scripturi, la cultul nostru divin, deoarece de împlinirea lor cu scumpătate Biserica leagă rosturi foarte însemnate pentru viața creștină în genere. Prin mijlocirea acestor două forme însemnate din cultul nostru, ea ne pune în față mereu însăș *Cuvântul lui Dumnezeu*, descoperit de-a-lungul veacurilor prin proorocii Săi, prin Domnul nostru Iisus Hristos și prin sf. Apostoli, pentru mântuirea noastră. În cetirile din sf. Scriptură auzim acest Cuvânt așa cum el a fost descoperit la vremea sa omului, iar în predică ni se împărtășește talmăcit, explicat și făcut ca să fie înțeles de orice creștin, chiar și de cel mai neînvațat. Aci ni se înfățișează, înaintea ochilor credinței noastre, toată viața Mântuitorului nostru Iisus Hristos și tot ce a făcut Dumnezeu pentru întoarcerea omului la El, aci ni se descrie începutul pășirii în lume a Bisericii creștine și tot sbuciumul ce a frământat-o de-a-lungul vremii, aci ni se dau cele mai frumoase și mai bune învățături pentru viața noastră și tot ce ne este necesar pentru mântuirea sufletelor noastre.

Buna mireazmă a acestui Cuvânt dumnezeesc, cetit sau predicat de slujitorii Lui, ne întărește și ne luminează credința, deoarece această „*credință vine din auzire, iar auzirea prin Cuvântul lui Dumnezeu*“ (Rom. 10, 17), ne îndeamnă la rugăciune și ne predispune la cult, ne luminează cărările vieții și ne ajută ca să ne trăim această viață după voința lui Dumnezeu. În necazuri el ne mângăie, în suferință ne întărește, în bucurie ne face virtuoși, în rătăcire ne întoarce la calea cea bună, iar în vremuri de grea cumpănă ne arată drumul ce duce în mod sigur la izbăvire deplină. Are această putere deosebită, deoarece, după expresia sf. Apostol Pavel: „*Cuvântul lui Dumnezeu este viu și lucrător și mai ascuțit de-*

¹⁾ Despre preoție. Cartea IV. cap. 3.

cât orice sabie cu două tăișuri și pătrunde până la a despărți suflet și duh, încheieturi și măduvă și este judecător al simțurilor și al cugetelor inimii (Evrei 4, 12).

Ca să producă însă atari efecte asupra vieții noastre, acest Cuvânt trebuie să fie ascultat întotdeauna cu deosebită luare aminte, cu evlavie, cu smerenie, cu credință și mai ales el trebuie urmat și practicat mereu în viața noastră. Cel ce nu se simte mișcat sufletește de acest Cuvânt pe care îl aude cetindu-se sau propovăduindu-se de pe amvonul bisericii, cel ce nu-și deschide ochii credinței lui atunci când el este sămănat de slujitorii acestei biserici, și mai ales cel ce nu-și pregătește sufletul pentru primirea lui, unul ca acesta este firesc ca să nu se împărtășiască din roadele bogate pe cari acest dumnezeesc Cuvânt le produce în sufletele noastre.

Dat fiind acest adevăr neîndoios, să ne stăruim ca întotdeauna să ascultăm cetirile și predicile ce se rostesc în decursul sf. noastre slujbe, cu atenția cerută, cu evlavie și credință neîndoielnică și cu hotărârea ca învățătura ce ni se dă prin mijlocirea lor să o și practicăm în viața noastră. Numai în acest caz, rostul ce-l leagă Biserica de aceste două forme alese din cultul său, se vor dovedi roditoare și în viața noastră și numai în acest chip participarea noastră la cult, va fi urmată în adevăr de cea sporire și întărire a credinței pe care ea o leagă de împlinirea lor.

T.

Cărți

PREDICILE ȘI PANEGIRICILE LUI ILIE MINIATIS. Traducere din limba greacă de Pr. D. Iliescu Palanca. Ediție completă. București 1944, pag. 636, prețul 950 lei.

Ne bucurăm, ca de o veste bună, oridecâteori apare câte o carte bună. Dar când apare o carte de conținut clasic, datorită unui autor consacrat, și de oameni și de veacuri, evident că momentul de bucurie trecătoare se transformă în eveniment.

Apariția colecției de *Fredici și Panegirice* scrise și rostite de vestitul predicator *Ilie Miniati*, episcopul Cernikăi și Calavritei din Peloponez (1669—1714), constituie un astfel de eveniment, de care nu poate decât să se bucure întreg clerul Bisericii noastre. Părintele D. Iliescu Palanca, traducătorul lucrării, a săvârșit o operă care se cuvine menționată și elogiată cu toată sinceritatea și recunoștința. Literatura noastră omiletică se îmbogățește cu un volum de predici de o valoare unică și incontestabilă.

Ilie Miniati se bucură în predică de celebritatea Sfântului Ioan Gurădeaur în omilii și alui Bossuet în necrologuri. Predica lui Miniati e plină

de idei și de frumuseți de stil, care te încântă, te înalță și te cucerește. „Bogăția imaginilor, stilul popular, apropiat de sufletul creștinului, contrastele extraordinare, cum nu se găsesc la nici un alt predicator creștin, argumentația abundentă adusă din Sf. Scriptură, din filosofie, știință, istorie și literatura universală, fac din opera predicatorială a lui Miniati, una din cele mai celebre opere care s'au rostit și scris vreodată“. Astfel caracterizează, în prefață, Păr. D. Iliescu predica lui Miniati și trebuie să recunoaștem că ea este cât se poate de izbutită. Pentru exemplificare este suficient să cetim o singură predică. Iată de pildă predica „*Despre Credință*“, potrivită și pentru Rusalii și pentru Dumineca I după Rusalii. Inceputul predicii este solemn, impunător :

— „Când privesc și gândesc cu evlavie la creșterea și întărirea credinței noastre ortodoxe, descoper taine, aflu minuni, pe deoparte atât de multe, încât nu-mi este cu putință să le spun cu cuvântul, iar pe de altă parte sunt atât de mărețe, încât îmi este cu neputință să ajung la ele cu mintea“...

Cutremurat de bucuria acestei credințe, fericeste poporul care o are, anunță că va vorbi despre ea, în care scop, face următoarea invocare a Duhului Sfânt :

„Duhule Sfinte, cel ce ești Duhul înțelegerii și al înțelepciunii, luminează-mi mintea cu lumina cunoștinței, pentru ca să înțeleg eu mai întâi. Dăruiește-mi puterea cuvintelor pe buzele mele, ca să pot tâlcui și altora mărirea minunilor tale ce ai arătat credinței ortodoxe a creștinilor. Așa mângâietorul bun, duhul adevărului, fără de care limba omenească nu poate să grăiască cele dumnezeiești. Învață și pe a mea să predice cum a început, cum a crescut și cum s'a întărit ortodoxia, care este învățătura cea mai înaltă, cea mai minunată și cea mai dumnezeiască faptă a dumnezeieștii tale înțelepciuni și puteri“.

În invocare, predicatorul anticipă și conținutul predicii: *inceputul, creșterea și întărirea credinței creștine ortodoxe, prin puterea lui Dumnezeu, sau cu alte cuvinte: despre dumnezeirea creștinismului. După introducerea aceasta, Miniati face o expunere sumară a doctrinei creștine despre Dumnezeu, despre lume și despre Biserică, apoi trece la expunerea subiectului. Prin contraste admirabil de reușite, pune față în față haosul și întunerecul păgânismului cu cosmosul și lumina creștinismului; idolii mândători de sânge și zei desfrânați, cu Dumnezeul creștin; Apostolii, pescari neînvățați, săraci și slabi, cu scaunele împărățiilor și a filosofiei de atunci.*

Întrebați Apostolii: ce lucru este acesta de care se apucă, Miniati pune în gura lor cuvinte simple dar zguduitoare de conștiință :

— „Noi, răspund ei, suntem trimiși să mergem, care la Roma, unde este scaunul împărăției a toată lumea, care la Atena, unde este scaunul înțelepciunii pământului, care în India, care la Schiți neamuri barbare și sălbatice. Mergem până la marginile pământului să învățăm lumea altă lege și să'ndemnăm pe oameni a primi o credința nouă..“

— Bine, dar unde sunt oștirile voastre?

— Suntem numai doisprezece.

— Atunci aveți bani?

— „Nu, noi suntem atât de săraci, încât și mica avuție ce am avut, am părăsit-o“.

Dar poate că veți fi oratori?

— „Nici aceasta. Noi nu știm ce este filosofia lumii și nici nu vorbim altă limbă, fără numai pe a neamului nostru“.

— „Atunci ce nădejde aveți...?“

— „Noi nu nădăjduim la nici o putere omenescă...“

După un astfel de dialog, simplu dar mișcător, predicatorul își întreabă ascultătorii:

— „Acum, răspundeți, vă rog, a face o ispravă ca aceasta, adică a zidi această Biserică drept măritoare,... cine putea oare, afară de bună seamă, numai un Dumnezeu atotputernic?“

Concluzia se desface din expunere, ca mărul copt de pe creangă: Ortodoxia, dela începutul ei este dumnezeiască.

La fel se continuă partea a două a predicii, despre creșterea și răspândirea Bisericii creștine (din care am reprodus un fragment în numărul de Rusalii al foii „Calea Mântuirii“), precum și partea a treia, despre întărirea credinței creștine.

De încheiere, după ce aseamănă creștinii cu statua de aur, de argint, aramă, fier și pământ, din visul împăratului Nabucodonosor, și face câteva reflexii asupra slăbirii credinței în sufletele creștinilor, — căci toți s'au abătut și netrebnici s'au făcut, — îi chiamă la pocăință:

— „Creștinilor, care auziți și nu plângeți, de nu vreți să plângeți de umilință, plângeți cel puțin de rușine“.

Apoi copleșit de durerea inimii, sfârșește cu apelul: Creștine, trăește după cum crezi, că ești creștin și nu păgân, creștin ortodox și nu eretic (p. 412—432).

*

Am căutat să schițez o singură predică din colecția lui Ilie Miniati și nici atâta nu am putut. Un fapt se poate totuși constata: cât de sistematică, de miezoasă și de cuceritoare este predica lui Ilie Miniati.

Referindu-se la conținutul psihologic și la efectul binecuvântat al predicilor lui Miniati, Păr. D. Iliescu face o mărturisire prețioasă. O cităm:

— „Ilie Miniati este predicatorul care mi a răscolit sufletul meu și de care sunt legat pentru totdeauna. În cariera de 15 ani de preoție, Ilie Miniati nu mi-a lipsit niciodată din mână. Cu el am predicat, cu el am învățat și poate că atunci când am cutremurat sufletul creștinilor din Biserică, poate când le-am stors lacrimi din ochi, când i-am convins că drumul fericirii este numai drumul virtuții, duhul lui Miniati a fost lângă mine și s'a bucurat“.

Oricine citește cazaniile lui Miniati, nu poate avea decât efecte și mărturisiri asemănătoare.

Informațiuni

■ DI PROF. ION PETROVICI, Ministrul Culturii Naționale și al Cultelor, a rostit la instalarea P. S. S. Episcopului Antim al Buzăului o *cuvântare* în care a avut, ca întotdeauna, cuvinte alese față de misiunea Bisericii. Cităm în special pasagiile următoare:

Prea Sfințite, sarcina care v'a fost încredințată e mai grea decât în vremurile normale, întrucât omenirea niciodată nu s'a îndepărtat mai mult de Dumnezeu și n'a întors capul dela preceptele Evangheliei creștine, ca astăzi.

Dar în altă privință, aș putea spune că e mai ușoară, fiindcă omenirea dacă voește să se salveze — și trebuie să se salveze — nu poate săvârși aceasta decât printr'o întoarcere pocăită la principiile Evangheliei. Altă posibilitate nu există.

Veți avea totuși de veghiat și de luptat în contra curentelor nesănătoase, care, mai ales în vremuri turburi, pot să rătăcească spiritele și să le împingă pe un făgaș periculos. În principiu, omul tubește libertatea și se arată gata să moară pentru ea. Dar libertatea e — pare-se — obositoare, căci ea reclamă veșnic inițiative proprii — așa că în practică, adesea, oamenii renunță la dânsa, luându-se după alții și pornind, ca turma, fără a mai reflecta. Trebuie deci o acțiune viguroasă, pentru a trezi la fiecare atât liberul examen cât și fondul de bunătate care zace ascunsă în suflete, căci principiile evanghelice nu au fost o invenție artificială, ci extrase din adâncul filței noastre chiar.

Ca și soldații care ne apără vitejește hotarele, biserica are și dânsa, un hotar de apărare: acele principii superioare care constituie granița dintre omenire și bestialitate, și fără de care omenirea nu s'ar mai deosebi prin nimic de restul animalelor.

Biserica noastră poate fi salvatoare, nu numai prin valoarea principiilor ei, nu numai prin afirmarea suverană a dreptății care e utilă și celor tari și celor slabi — căci acei tari de astăzi, pot deveni cei slabi de mâine — dar și prin valoarea de model a orga-

nizării sale. Biserica creștină este democrată, fiind deopotrivă și a celor mari ca și a celor mici. Dar totodată, biserica are și cultul ierarhiei temeinice, fără de care nu poate să existe în viața socială ordine și prosperitate.

E o democrație cu respectul valorilor. Democrația civilă a pornit și dânsa dela o idee dreaptă: lupta în contra privilegiilor de clasă, proclamând egalitatea oamenilor; a ajuns în cele din urmă însă la cultul mediocrității, sau la tirania celor mai mulți asupra celor mai puțini, deci la o ierarhie răsturnată.

Biserica trebuie să propovăduiască, odată cu principiile de dreptate și milă, nevoia de ordine și respectul valorilor...

■ **TRANSFERĂRI.** În ședința adm. bisericească a Ven. Consiliu Eparhial ținută Marți în 30 Mai, Pr. N. Malița din Satu-rău a fost detașat ca preot ajutător în parohia Cil; Pr. Mihai Petrovici dela Obârșia (prot. Radna) a fost transferat cu serviciul la parohia Sân-Paul; Pr. Romul Chiș din Șteia e transferat cu serviciul la Brotnua și la Șteia se numește paroh. adm. Pr. Gh. Indrieș, toți cu data de 1 Iunie.

■ **CORUL MUZICEI REG. 93 INF.,** sub conducerea D-lui I. R. Botto, de mai mult timp, se află într'un adevărat turneu de propagandă bisericească și națională, Astfel, în Dumineca din 21 Mai. c. a dat răspunsurile liturgice în Sf. Biserică din Covăsân, executând impecabil și'n cerească armonie, Liturghia, a cărei compozitor este însuș dirijorul.

Pe fețele credincioșilor, care umpleau Sf. Biserică până la refuz, se putea ceti cu ușurință că trăesc clipe de reculegere și întremare sufletească.

Credincioșii din Covăsânț aduc și pe această cale, ostașilor ostenitori în ogorul Domnului, în frunte cu Lt. Botto, sincerile lor mulțumiri. Cor-

Școala de Duminecă

24. Program pt. Dum. tuturor Sfinților (11 Iunie) 1944

1. *Rugăciune*: Împărate ceresc...

2. *Cântare comună*: „Bine ești cuvântat Hris-toase“... (Troparul Rusaliilor).

3—4. *Cetirea Evanghellei*: (Matei 10, 32—38) și *Apostolului* (Evrei 11, 33—12, 2) zilei cu tâlcuire.

5. *Cântare comună*: Când s'a pogorît limbile amestecând... (70. Cânt. rel. pag. 41).

6. *Cetire din V. T.*: Cântarea lui Moise. (A doua lege cap. 32).

7. *Povețe morale*: Milostivirea și îndelunga răbdare a lui Dumnezeu. (Cartea înțel. lui Iisus Sir. c. 18).

8. *Intercalații*: Poesii rel. etc.

9. *Cântare comună*: Împărate ceresc...

10. *Rugăciune*: Doamne, Atotțiitorule, Cuvinte al Tatălui Celui fără de început și însuși Dumnezeu desăvârșit, Iisus Hristoase, care pentru îndurările milei Tale celei neasemănate, niciodată nu Te desparți

de robii Tăi, ci pururea Te odihnești întru ei: nu ne părăsi pe noi robii Tăi, Împărate întru tot sfinte, ci ne dă nouă, nevrednicilor, bucuria mântuirii Tale și ne luminează mintea cu lumina cunoștinței Evanghellei Tale. Sufletul nostru îl leagă cu dragostea crucii Tale. Trupul nostru cu nepătimirea Ta îl împodobeste. Gândurile noastre le împacă. Picioarele noastre fe-rește-le de alunecare. Nu ne pierde cu fărădelegile noastre, Preabunule Doamne, ci ne ispitește Dumnezeule, și cunoaște inima noastră, caută și află cărările noastre și de ne vei afla pe calea fărădelegii, abate-ne dela ea și ne îndreptează pe calea cea veș-nică. Că Tu ești calea și adevărul și viața, și Ție mărire îți înălțăm, împreună și celui fără de început al Tău Părinte, și Preasfântului și bunului și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943). A.

Nr. 2558/1944.

Concurs pentru premiu

În legătură cu comunicatul Nr. 501 1944, publicat în „Biserica și Școala“ Nr. 6 din 6 Februarie 1944, prin care s'a adus la cunoștință tuturor P. C. Preoți, că P. Sf. Părinte Episcop Andrei a pus la dispoziția Consiliului Eparhial suma de 50.000 lei (cincizeci mii), pentru a fi conferită ca *premiu aceluia P. C. Preot din Eparhie, care va arăta cele mai frumoase roade în parohia sa, prin activitatea desfășurată în cadrul „Școlii de Duminecă“*, aducem la cunoștința tuturor P. C. Preoți și-i invităm pe cei ce doresc a concura pentru acest premiu, a înainta raport detaliat despre rezultatele obținute prin „Școala de Duminecă“, până la data de 30 Iunie 1944. P. C. Preoți vor arăta în special:

a) Câte ședințe au ținut, arătându-se dat și numărul participanților, pe baza condiceii de prezență;

b) dacă credincioșii cântă cu precizie (măcar unison) răspunsurile liturgice în biserică, după notele muzicale fixate de Dl. Trifon Lugojan;

c) ce rezultat au avut în parohie cu colportajul religios. Câți abonează „Calea Mântuirii“, câte calendare a desfăcut, ce alte cărți de propagandă religioasă s'au mai desfăcut și în ce număr? și

d) ce roade a mai adus „Școala de Duminecă“ și ce altă activitate s'a mai desfășurat prin ea?

Arad, la 31 Mai 1944. Consiliul Eparhial.

Nr. 2444/1944.

Se publică concurs *din oficiu, cu termen de 15 zile*, cu salariul dela Stat, pentru parohiile de cl. treia(III).

1. Căzănești, protopopiatul Hălmagiu.

2. Sârbi, „ „

3. Tisa, „ „

Arad, la 24 Mai 1944.

† ANDREI
Episcop.

Traian Cibian
consilier, ref. eparhial.

Asociația Clerului „Andrei Șaguna“, secția Arad

Dare de seamă

Având în vedere stările excepționale și improprii pentru ținerea adunării generale a Secției, am crezut necesar să pun la curent pe frații Preoți, printr'o sumară dare de seamă, în „Biserica și Școala“, despre activitatea Despărțămintelor și despre starea financiară a Secției.

În baza rapoartelor întrate dela Despărțăminte — cu excepția câtorva — se constată că cercurile religioase s'au întrunit atât în anul 1942 cât și în anul 1943, desvoltând o activitate multumitoare, potrivită vremilor grele și de mari prefaceri prin care trecem.

În primăvara anului 1943 s'au constituit statutar în Despărțăminte și nou înființatele propopiate: Pecica, Săvârșin și Cermei.

Frații Preoți din ținuturile Crișene fără sesii parohiale să ia cunoștință că Sfta Episcopie a intervenit, mai din vreme chiar, în sensul desideratului pe care l-au exprimat, privitor la acordarea ajutorului de 30%.

În cele următoare aducem la cunoștință raportul casierului Secției, precum și bilanțul Fondului de Ajutor.

Bilanțul casei „Asoc. Clerului Andrei Șaguna“ Secția Arad, pe anii 1942/1943 și 1943/1944

1942—43	Venite		Cheltueli		1943—44	Venite		Cheltueli	
	In numerar	Depuneri	In numerar	Depuneri		In numerar	Depuneri	In numerar	Depuneri
Soldul anului 1941/42	4.055	151.899			Soldul anului 1943/44	251	94.114		
Cotizații pe anul 1942/43	10.818				Cotizații pe anul 1943/44	11.572			
Dep. în anul 1942/43		10.518			Dep. în 1943/1944		10.122		
S'a ridicat din depuneri pentru:					S'a ridicat din depuneri pentru:				
a) Cota Secției Timișoara (hârtii de val.)			58.30		a) Căm. orf. Beiuș	1.500			
b) Palatul Invalizilor București	10.000				b) Pt cota centrului	2.500			4.000
Cheltueli:				10.518	Cheltueli:				
a) Pal. Invaliz. Buc.			10.000		a) Căm. orf. Beiuș			1.500	
b) Cota centrului			3.841		b) Depuneri			10.122	
c) Depuneri			10.518		c) Cota centrului			3.841	
d) Cota Despărțăm.			192		d) Cota Despărț.			232	
e) de administrație			71		e) de administrație			100	
Total:	24.873	62.417	24.622	68.303	Total:	15.823	104.236	15.795	4.000
	24.622	68.303				15.795	4.000		
Starea casei la 31 Martie 1943	251	94.114			Starea casei la 31 Martie 1944	28	100.238		

Arad—Grădiște, la 31 Martie 1944.

Pr. C. Mureșan

Fondul ajutorului preoțesc

Debit	CONTUL BILANȚ		Credit	Debit	CONTUL DE GESTIUNE		Credit
Casa	243.241	Capital	2.169.977	Ajut de înm.	275.000	Dobârzi	91.428
Depuneri	875.500	Creditori	100.282	Chelt. de adm	16.752	Cotizații	407.350
Cotizații rest.	21.950	Excedent	214.776	Excedent	214.776	Cot. extraord.	7.750
Imprumuturi	1.344.344				506.528		506.528
	2.485.035		2.485.035				

Arad, la 31 Martie 1944

Arad, la 31 Martie 1944

ss. Moldovan
Șef contabil

ss. Stana
Casier

ss. Moldovan
Șef contabil

ss. Stana
Casier

Pentru viitor, îndemnăm și pe această cale pe frații Preoți să se ridice la înălțimea vremurilor pe care le trăim, punând toată răvna și tot sufletul în activitatea lor multilaterală, atât în afară cât și în cadrele Asociației noastre.

Pr. V. MIHUȚIU, președinte